Izon

L'**izon**, **ijo central occidental** o **ijaw** és una llengua que es parla al sud de Nigèria. L'izon és la llengua principal que parlen els ijaws. El 99% dels 1.973.000 ijaws central-occidentals són cristians; d'aquests, el 60% són protestants, el 30% pertanyen a esglésies cristianes independents i el 10% són catòlics. L'1% dels ijaws restants creuen en religions tradicionals africanes.[1] A l'estat de Bayelsa es parla a les LGAs de Yenagoa, South Ijaw, Kolokuma-Opokuma, Ekeremor i Sagbama; a l'estat del Delta es parla a les LGAs de Burutu, Warri i Ughelli; a l'Estat d'Ondo es parla a les LGAs d'Ilaje i d'Ese-Odo i a l'Estat Ekiti, a la LGA d'Ikole.[2]

L'izon és una llengua independent de les llengües de la família lingüística de les llengües ijo, que són llengües nigerocongoleses. L'ijo del sud-est, les llengües ijo orientals i les llengües ijo occidentals són les altres llengües d'aquesta família lingüística. Totes elles es parlen a Nigèria.[3]

L'izon és una llengua que té un estatus educacional (4); té suport institucional, s'ensenya a les escoles d'educació primària, té programes de ràdio, de televisió, diccionari, gramàtica i s'hi ha traduït la Bíblia. L'izon s'escriu en alfabet llatí. Segons Ethnologue, el 1989 hi havia un milió de parlants d'izon i al 1991 1.770.000 persones parlaven llengües ijo.[2]

Els dialectes de l'izon són l'apoi, l'arogbo, el basan, el bumo, l'olodiama oriental, el tarakiri oriental, l'egbema, l'ekpetiama, el furupagha, el gbarain, l'iduwini, l'ikibiri, el kabo, el kolokuma-opokuma, el koluama, el kumbo, el mein, l'ogbe ijo, l'ogboin, l'ogulagha, l'operemo, l'oporomo, l'oporoza, l'oyiakiri, el tuomo, l'olodiama occidental i el tarakiri occidental. L'izon té una trentena de dialectes intel·ligibles.[2]

Izon	
Altres noms	ijo central occidental, ijaw, ijo, izo, uzo
Tipus	llengua i llengua viva
Parlants	
1.973.000[1] principalment a Bayelsa, estat del Delta, Estat d'Ondo, Estat Ekiti	
Parlat a	Nigèria
Autòcton de	Bayelsa, Estat del Delta, Edo, Territori de la Capital Federal i Estat d'Ondo
Classificació lingüística	
Níger-Congo Llengües atlàntic-congoleses Llengües ijoid Llengües ijo ijo occidental **izon**	
Codis	
ISO 639-3	ijc (http://www-01.sil.org/iso639-3/documentation.asp?id=ijc)
SIL	ijc
Glottolog	izon1238 (http://glottolog.org/resource/languoid/id/izon1238)
Linguasphere	97-AAA-a (http://www.hortensj-garden.org/index.php?tnc=1&tr=lsr&nid=97-AAA-a)
Ethnologue.com	ijc (http://www.ethnologue.com/language/ijc)
IETF	ijc
Endangeredlanguages.com	7934 (http://www.endangeredlanguages.com/lang/7934)

Vegeu també

- Arogbos

Referències

1. ijaw, central occidental al joshuaproject (http://www.joshuaproject.net/people-profile.php?peo3=11281&rog3=NI)
2. izon a l'ethnologue (http://www.ethnologue.com/language/ijc)
3. llengües ijo a l'ethnologue (http://www.ethnologue.com/family/17-2057)

Obtingut de «https://ca.wikipedia.org/w/index.php?title=Izon&oldid=24064621»

La pàgina va ser modificada per darrera vegada el 11 jul 2020 a les 18:50.

El text està disponible sota la Llicència de Creative Commons Reconeixement i Compartir-Igual; es poden aplicar termes addicionals. Vegeu les Condicions d'ús. Wikipedia® (Viquipèdia™) és una marca registrada de Wikimedia Foundation, Inc.